

رادیو و تلویزیون

و ارائه اخبار محلی به کشاورزان روستایی

● ژاک سولتن
ترجمه: لیلا رضایی

برای این تولیدکنندگان، اطلاعات و اخبار، ابزارهای مهمی در زمینه سامان دادن جمعی و هدایت عمومی آنها به سوی عوامل تولید، تبادل تجربیات و نیز دست‌یابی به اطلاعات فنی و تجاری که بدان نیازمندان به شمار می‌رود. آنچه اغلب مانعی در راه اطلاع‌رسانی به این جوامع به شمار می‌رفته بیش از هر چیز با مسئله تنوع زبانی، بی‌سوادی و نیز انزوای جوامع روستایی مرتبط بوده که این مشکلات با پیدایی رادیوهای عمومی منطقه‌ای و محلی از میان رفته‌است.

پاسخ به نیازهای شنوندگان

به این ترتیب چهار رادیو با کمک‌های مالی تعاون Neerlande در کولونديه با (Kolondieba)، بوگونی (Bougouni)، کوتیالا (Koutiala) و بلا (Bla) با تکیه مالی بر همکاری (تعاون) و حفاظت فنی FAO (سازمان ملل متحد در زمینه بهبود کشاورزی) روی کار آمدند. هر یک از این ایستگاه‌ها جمعیتی نزدیک به پانصد هزار نفر از ساکنان را در منطقه‌ای به مساحت حدود صد متر پوشش می‌دهند. این رادیوها همگی از طرح کلی راهنمای توسعه رادیو در مالی پیروی می‌کنند.

پس از گذشت کمتر از یک سال از فعالیت این رادیوها در هنگام بازدید، آنها تبدیل به ابزارهایی بسیار مهم و مؤثر به وسیله تولیدکنندگان روستایی شده بودند. چارچوب برنامه‌های این

رادیوی ما رادیو Benso است. یک رادیو روستایی «رادیو چهره زندگی ما را تغییر داده‌است. رادیو این امکان را برای ما فراهم آورده تا خود را در یک قدمی مالی احساس کنیم. ما در گذشته برنامه‌های رادیوهای *Cote d'Ivoire* را می‌شنیدیم، اما اکنون می‌توانیم به کمک رادیوی خودمان، رادیو *Benso*، از رویدادهایی که در نزدیکی ما رخ می‌دهد، باخبر شویم. می‌توانیم اطلاعاتی فنی در زمینه کاشت و برداشت محصول پنبه به دست آوریم. می‌توانیم آگهی‌های خود را از طریق رادیو پخش کنیم، تا بدین وسیله خبرهای مهم مربوط به خود را به گوش اهالی خانواده خویش برسانیم. می‌توانیم موسیقی روستای خود را بشنویم. رادیوی ما، رادیو *Benso* است؛ رادیویی که با اهالی روستا سخن می‌گوید.»

آنچه خواندید سخنان یکی از شنوندگان رادیو *Benso* در *Kolondieba*، یکی از مناطق چهارگانه جنوب «مالی» بود. در این منطقه یک رادیوی روستایی عمومی وجود دارد که از سال ۱۹۹۹ پخش برنامه را آغاز کرده‌است. البته نباید از یاد برد که تأسیس و اداره ایستگاه رادیویی برای این روستاییان که اغلب تولیدکنندگان پنبه به شمار می‌روند همواره آسان نیست: درآمد آنها وابستگی بسیاری به تغییرات روند بازار ناپایدار جهانی دارد؛ همچنین یک متصدی قدرتمند، یعنی کمپانی مالیایی توسعه صنایع بافندگی (CMDT) فعالیت‌های تولیدی آنها را کنترل می‌کند.

رادیوها با در نظر گرفتن نیازهای شنوندگان و خواسته‌های متفاوت آنها معین می‌شود.

شنوندگان خواهان شنیدن چه برنامه‌هایی اند؟

بررسی‌های پیشین که در روستاهای تحت پوشش این چهار رادیو صورت گرفته، نشان از آن دارد که پرتعدادترین موضوع مورد علاقه شنوندگان، موضوعات اجتماعی، از قبیل آموزش و پرورش فرزندان، سلامتی، بارداری ناخواسته، موضوعات مربوط به فعالیت‌های کشاورزان و دامداری، به‌ویژه در زمینه کاشت پنبه (از بذرافشانی تا فروش)، موضوعات مربوط به فرهنگ بومی، تاریخچه روستاها، موسیقی بومی، سنت‌های شفاهی و... است. ساعت‌هایی که روستاییان برای شنیدن برنامه‌ها ترجیح می‌دهند، اغلب صبح‌ها پیش از ساعت ۸ و عصرها بعد از ساعت ۱۸ است. فرصت آنها برای شنیدن رادیو در طول روز بسیار اندک است و همه آنها در طول روز گرفتار انجام کارها در مزارع خود هستند.

این مخاطبان، رادیوهای خود را دوست دارند و تمایل آشکاری برای برنامه‌های ضبط‌شده در روستاها با مشارکت مستقیم خود نشان می‌دهند؛ برنامه‌هایی که مشکلات آنها را مطرح کند و هویت آنها را در زمینه فرهنگ و موسیقی ارزشمند جلوه دهد.

یکی از زنان شنونده رادیو *Benso* در کولونديه‌با می‌گوید: «ما دوست داریم رادیو درباره همه چیزهایی که زندگی ما را بهبود می‌بخشد حرف بزند. درباره سلامتی، درباره آموزش و پرورش و همچنین درباره توسعه فعالیت‌های ما. باید برنامه‌های رادیو در ساعت‌هایی پخش شوند که ما مشغول استراحتیم؛ یعنی حدود ساعت ۲۰ و بهتر است که رادیوها برنامه‌هایی هم برای خانم‌ها پخش کنند.»

یکی از تهیه‌کنندگان رادیو *Kafo Kan* در بوگونی می‌گوید: در روزهای بازار، انبوهی از جمعیت روستایی، در تمامی مناطق اطراف ایستگاه رادیویی ما جمع می‌شوند. آنها برای دیدن تجهیزات رادیویی به اینجا می‌آیند، با تهیه‌کنندگان صحبت می‌کنند و آگهی‌هایی را که می‌خواهند از رادیو پخش شود، به همراه خود می‌آورند.

آنچه همکاران می‌خواهند بگویند

همکاران اصلی رادیوها (یعنی اداره‌های منطقه‌ای، سرویس‌های عمومی و NGO) بخشی از زمان برنامه‌ها را که بدانان اختصاص داده شده، پر می‌کنند. آنها به طرح موضوعات آموزشی، اجتماعی و سرگرم‌کننده می‌پردازند.

اندیشه اجتماعی: یایا کن (Yaya Kone) مدیر رادیو *Kan Kafo* در بوگونی، چنین می‌گوید: «مردم به رادیو گوش می‌کنند.

ما می‌کوشیم تا به دغدغه‌های شنوندگان خود بپردازیم. تهیه‌کنندگان ما موتورسیکلت‌هایی دارند که به آنها امکان می‌دهد به میان روستاییان بروند و با آنها صحبت کنند. گاهی شنوندگان اعتراضاتی را نسبت به کمپانی «مالیایی» توسعه صنایع بافندگی (CMDT) مطرح می‌کنند که همگی آنها ضبط می‌شود. سپس این موارد برای مسئولان CMDT پخش و از آنها پرسیده می‌شود که: اینها چیزی است که شنوندگان از شما می‌پرسند. شما در پاسخ چه حرفی برای گفتن دارید؟»

روبارویی با مشکلات جامعه

یایا کن همچنین می‌گوید: «در روستای Sido مشکلات دیگری هم در زمینه ذهنیت‌ها و تفکرات مردم وجود دارد. آنها راه‌حل هر مشکلی را در دستان خود جست‌وجو می‌کنند و کمتر به اندیشه و تأمل می‌پردازند. ما با راه‌انداختن یک بازی در میدان روستا، دست به ساخت برنامه‌ای مردمی در زمینه این موضوع زدیم. این بازی به صورت مسابقه در زمینه زبان‌آوری و قدرت

ما دوست داریم رادیو درباره همه چیزهایی که زندگی ما را بهبود می‌بخشد حرف بزند. درباره سلامتی و درباره آموزش و پرورش.

مباحثه بود. این برنامه مردمی بسیار زنده و طبیعی بود و تمامی جنبه‌های سؤال مورد توجه قرار گرفت. برنده این مسابقه مردی بود که یک ضرب‌المثل را در زمینه‌ای فوق‌العاده گفت: اگر می‌خواهی به تو کمک کنند، باید خودت به کمک خویش بیایی. این ضرب‌المثل سپس برای ساخت یک برنامه کوتاه که از رادیو پخش شد به کار رفت.»

اجتماعات روستایی

به گفته Fagotoma Sare، مدیر رادیو *Uyesu* در Koutiala یکی از مشکلات جدی در اینجا فروش غیرقانونی پنبه است. بر سر همین موضوع، نیز همواره جدال‌های بسیاری درمی‌گیرد. جوامع روستایی از ما می‌خواهند که در برنامه‌های خود به این موضوع بپردازیم تا این کار غیرقانونی برای همگان آشکار شود. برخی تولیدکنندگان مستقیماً محصولات خود را با قیمتی پایین‌تر از قیمت بازار به تاجران می‌فروشند تا بتوانند به این وسیله پیش از فروش به کمپانی مالیایی توسعه صنایع بافندگی زودتر به پول دست یابند. این کمیت‌ها البته در فروش CMDT که خریدار جهانی محصولات روستاییان است تغییری به وجود نمی‌آورد. پولی که سرانجام به روستاییان داده می‌شود برای تقسیم شدن میان

بیشتری را به دست آورند. وی همچنین می‌افزاید: «علت نارضایتی زنان این است که آنها می‌خواهند به مشکلاتشان توجه بیشتری شود».

آزمایشگاهی برای دموکراسی محلی

تنها یک سال پس از روی کار آمدن این چهار رادیو می‌توان گفت، آنها تبدیل به آزمایشگاه‌های حقیقی و واقعی دموکراسی محلی در مالی شده‌اند.

البته این کار همواره آسان نیست، زیرا علایق همکاران گوناگون رادیوها، اغلب متفاوت و به عبارت بهتر متناقض است. باید در این کار از هر گونه رویکرد سیاسی دوری کرد؛ باید برای برقراری توازن و تعادل چارچوب برنامه‌ها در میان محورهای اصلی‌ای که مخاطبان درخواست کرده‌اند کوشید؛ باید به هر یک از گروه‌های مرتبط (تولیدکنندگان روستایی، کمپانی مالیایی توسعه صنایع بافندگی، اداره محلی و سرویس عمومی) مجال صحبت

تولیدکنندگان از نرخ جهانی گرفته می‌شود. در این میان افرادی هم هستند که دست به فروش غیرقانونی بخشی از محصولات خود نمی‌زنند.

Fogotoma Sare چنین نتیجه می‌گیرد که: «این برنامه‌ها بسیار جالب‌اند، زیرا به رشد شعور جمعی در زمینه رویارویی با مشکلات کمک می‌کنند. ما دلایل تولیدکنندگان که بخشی از محصولات پنبه خود را به صورت غیرقانونی فروخته بودند و نیز توجیحات افرادی را که از این کار خودداری کرده بودند، پخش کردیم. ما برنامه کوتاهی درباره این موضوع تهیه کردیم: شما که پنبه خود را به صورت غیرقانونی می‌فروشید، نه تنها قیمتی را که کمپانی مالیایی توسعه صنایع بافندگی به شما می‌پردازد دریافت نمی‌کنید، بلکه از سوی دیگر شما همه را وادار کرده‌اید که دیون شما را پرداخت کنند و همچنین در جوامع روستایی خود اختلاف و آشوب ایجاد می‌کنید.»

علایق همکاران گوناگون رادیوها، اغلب متفاوت و به عبارت بهتر متناقض است. باید برای برقراری توازن و تعادل چارچوب برنامه‌ها در میان محورهای اصلی‌ای که مخاطبان درخواست کرده‌اند کوشید.

داد و نیز امکان حضور و ابراز وجود زنان و جوانان را تقویت کرد، باید در نزاع‌ها و کشمکش‌ها نقش میانجی را برعهده گرفت و نیز باید در پی راهی برای یافتن قالب‌های برنامه‌ای متناسب با گفتار و نوع بیان روستاییان برآمد.

رادیوهای محلی جنوب مالی در حال طی کردن این مسیر هستند و هر روز بیش از گذشته به دموکراسی روستایی شکل می‌دهند. آنها می‌کوشند روستاییان را به نیازهای خود آگاه کنند. برای این کار لازم است ابتدا به آنان امکان بیان حرف‌ها، دردها و مشکلاتشان داده شود.

ایجاد فرصت برای حضور زنان در برنامه‌ها

نماینده یکی از اجتماعات زنان در کولونديه با چنین اظهارنظر می‌کند: «ما به صورت خاص به روشی که برنامه‌های طراحی شده برای زنان در پیش گرفته‌اند اهمیت می‌دهیم. این برنامه‌ها به خوبی مشکلات ما را مطرح می‌کنند، حتی همسران ما که تفکرات بسیار محدود و بسته‌ای دارند می‌توانند پیام‌های این دسته از برنامه‌ها را دریابند.»

عمر سنگر (Oumar Sangare) مسئول هماهنگی پروژه رادیوهای جنوب مالی می‌گوید: زنان کوتیالا (Koutiala) از جایگاهی که در کمیته اداره رادیو در اختیار دارند راضی نیستند. آنها تلاش می‌کنند تا در دور بعدی این کمیته، قدرت و حضور

